

V 455
258

A6x23 $\frac{5}{41}$

Eastangian

drapxueit,

~~455~~
~~258~~ ~~16x03~~ ~~5~~
41

DISCIZ

Bastanqian drəpxueit

gagra araion aṗə inxo akolxoznik
k. bastanqian
atatən rəpxja ireionəu
iuəs pətarakua

aqua : — apsnəṗ həntkarra iquə təjra — 1935 ş.

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА
АБХАЗИИ ИМ. Н. Г. ПАПАСКИР

БАСТАНДЖЯН НИЖЕТ

ОБ ОПЫТЕ РАБОТЫ
ЛУЧШЕГО НИЗАЛЬЩИКА ТАБАКА,
КОЛХОЗНИКА ГАГРИНСКОГО РАЙОНА
К. БАСТАНДЖЯНА

İlasıt ajeřan xızə zmanə uayə İdərual aķu-
lakja-anəqucajja-aeksploaťtorja, arořovři-
kja-afajja, aķurecja-axuhaxutja, aparja-aurlad-
nikja. oje xızə zmanə uayə İdərual ha İpxia-
zouř İpxıagəlaynə aoreyha auəs zua aķolxoz-
kueİ asovxozkueİ rqnə, ařkolkueİ aķlubkueİ
rřə, atrakťorİř aİhabaja ubas aķombainerjeİ,
ařyra aarəhra brİgadirjeİ, əraxu raazara brİ-
gadirjeİ, aķolxoz đkua rřə aoreyha auəs zuİ
axajeİ ahseİ.

I. řtalın.

apxıaja

agazet „pravda“ aqnə, nasgıə arəpi hgazetkua rəngıə ianən, mart 4 axız zxəu aqolxoz ialou—karekin bastanqian (apsnə, gagra araion alahazə akəta) atatən rəpxrafə makıanazə uayə iləmşacəz şilirşaz, məşkəla xuba-xuba metr iqou 75 standartp şala şirəpxuaz arə.

axəyaa du azəqaçanə hzaləjəjozi hara ari auəs? asovet hənt-karrafə atatən aarxjas iqou zegıə irdərranə izrəxutouzi ari auayə iuəsufa?

zegıə işəjdərıua aips atatən jnakə alarxa-yarxara ztaxəu kuliturov. eiharəkgıə iuəs uadaynə iqou atatən aפəxrei arəpxrei. iaxıazə arəpxrafə məşkpi anorma ha azə-izə iltəxəu 18 standartp şala rəv.

iqakuov irəjayəmkuə atatən aarəxja aovay-uəsıuə 18 şala rəxatəpan 25-30 şala zrəpxuagıə.

işəbo aips atatən rəpxrafə ayəza bastanqian egıərt atatən zrəpxkuə raasta iara xənp rəla deihanə iləirşoit.

apsnə aynuqqa macara sənpa, 1935 ş. azə eitahəv 12.000 gektar atatən. apartiei aihabərei izlarzbəz ala gektark aqnəp ikuçrov 7 centnerk ireiçamkuə atatən. as anakuxa gektar cpxıaza aqnəp irəpxxarov 1.200 şala. zənza 12.000 gektar rqnəp irəpxxarov 14.400.000 standart şala atatən rəpxrafə abjarəp norma ha 25 şala itəxıuazar ari auəs iatəxıoit 576.000 qamş.

as akumkuə ayəza bastanqian ieips atatən qazçə zegıə ubas auəs anəru, uəsqa iatəxxazə 192.000 qamş zəpək rəxıxoit. uəs anakuxa 384.000 qamş egıərt auəsıpkua rzə ixatəlanə iqaloit, art amşkuə aqapsagıə iazdarhaueit.

— egıərt zegıə harquəv, itəxəp apsnə atatən aarəxja iqou, art bastanqian məşkə atatən rəpxrafə iləirşə xəqara işanə y-xutək azəza irəldərsar, iara ubasqangıə 286.000 qamş atatən rəpxrafə aekonomia aiueit, iara abra aekonomia zəzuu amşkuə ha iaarpşu rəqara mşup iatəxıou aפyra tagalərei, azənra arəxu rəicəgara aפəzəqaçarei, amya aqaçarei egıərt auəsıpkuei rəgıə.

uəsufa formas eiləikaazi ayəza bastanqian, abasqək iuəsəmta hrəknə iqazçəşaz egızlailəirşazi abasqək auəs?

artkua zegiə rəə akakala iaarpənə iahoiť ari alquə. ari alquə iapxiaz darbanzaalagı akolxoz ialou iakuzaait, atatən qazço axazqanxayə iakuzaait imharc zalšom ayəza bastanqian auəs şıua aipş iargiə auəsura şilšo aťə. ari agura hdərgaxeit apsnə aynuqça imayəmkuə bastanqian ieipş auəsura zərmanıalanə iqou aoiy-uəsujə.

akolxoz „pobeda“ ialou ayəza smetana, bastanqian iuəsufa uəs daxiazpşuaz iheit, — bastanqian iuəsura qara yəstaarak açanə iqam, amala iara, ieifkaau, ieikuriou uəsufoup, minutkgiə iməz-rəta aamta ckia eiřkaanə iaxifakugəlou aup iqazço auəs manıalanə aura.

akolxoz ialou mesrop eksuzian abjaapnə irəpxuan 25-30 şala mşkə ala. bastanqian itatən rəpxfa danaxuapş aftaxı ari mşla 60 standart şala irəpxua dalagəit, dəřakala iahhozar, pasa aasta yənt rəla iazirhait iuəsüəmta.

akolxoz „sovetşkaia abxazia“ akolxoznikja (akəta mixailovka aqnəř) bastanqian iuəsufaz anərba aftaxı atatən rəpxra yənt rəla iazdərhait pasa aasta. iahhap, frangopulo pasa mşla 17 şala ilrəpxuaz axatəpan 23-25 şala lrəpxua dalagəit. zoia keşanidi 15 şala rxatəpan 30 şala ubas egiərtgiə.

oje uəss iqou ui aup, bastanqian iuəsufa aipş ala ruəsurakua dərmanıalaroup apsnə atatən aarəřja iqougiə, asovet həntkar-rafə egiərt araionkuə rqnə atatən aarəřja iqou zegigə.

apartia avozd duuza ayəza ştalin akolxoznik oiyy-uəsujə zegeidkəlou akři reizarařə iheit, akolxozaa azazitoyni nxa-raxı riasrazə ipxiagəla uəsənə iqou—ickianə, guakukrəla auəsura, akolxoz mal ckia anapadkəlanə axıyara, aproletarř həntkarra adçakua iqanaçakuo kunagala rənagzara. ayəza bastanqian iuəsurala iahirbeit akolxoz aqnə řaqa auəsura armanıalara alşoz aťə.

iguatařnə iqoup, pasa ayəza bastanqian dxaznxaynə danə-qaz ui aqara atatən irəpxua dəqamzt.

izban? izban akuzar inxarařə qaçatəs iqaz zegiə lara drəxi-sar akun. uəsqan, ui uəsk aťə ckia ičanə, iara ui auəs dazk-xarařa ilşomzt. akolxoz dalalanə atatən qazçoř rbrigadařə danəqala iarknə ayəza bastanqian atatən rəpxra iaha iřadicalo dalagəit, iara ui arəpxfa aťexnikagiə ibzianə içeit.

iahnarçozi dryagix, ayəza bastanqian auəsurařə apəlara du iahirbaz? ari apəlara du iahirbaz iahnarçoit akolxoz aqnə auəsufa ibzianə, eiřkaanə iřəqalařa aťə, nasgiə auəsurařə iaha irmanıalanə auəsufa řəc zlahapşaařa aťgiə (изобретательство), afabrikakuei azauadkuei rqnə auəsujə iřərua aipş. bastanqian apəlara du iahirbaz inagşaxaroup racionalizacia hasabla atatən qazço zegiə rqnəza, atatən aarəřra içagi irmanıalanə imyapğaxalarazə: atatən dgiəł armazeira akuzaait, aitahara, arařara, ařahara, atatən ajla agulxrařə akuzaait, ubas egiərt auəsurakua rqnigə.

ayəza bastanqian iuəsufa atatən qazço zegiə rqnəza inagşanə, apsnə aipş asovet həntkarrařə atatən qazço zegiə abas ayəza bastanqian iuəsufou ala auəs rularařa, ubri azoup abri alquə zyəu.

axa ari ala auəskua zegiə qaçoup ha hzaagəlarə. atatən arəpxrařə auəsura içagigə armanıalarazə, ari alquə ianu aqnəř qara zçaarak azər ikuirgəlarə itaxxozar hřəhoit řquəla, ma jala adərri qalçalarə abri adres ala: akalaki aqua, miasnikova aulica № 1—apřənttəřra.

karekin arutjun-ipa bastanqian.

k. bastanqian ibiografia

karekin arutiun-ipa bastanqian diit 1907 şkusazə tərkuṗəlan.
iab—nxay nanamgak iakun.

1910 şkusazə bastanqian itaaja tərkuṗəlanṗi apsnə iaait
anxarazə. inxəeit aqua araion, eṣəra akətan. ara iaxiaaiz atatən
mayk aqara eitarhan hanxoiṭha ialagəeit, axa ahəntkar ixaan
anxara zlaggiaz ala' ua rxə rzəkmkəzt ikuçən maikop araion
aşqa iceit, anxara iaha irzeionxoz qfa.

apsnə asovet mṗə anſakugəla bastanqian itaaja dryagix
ixənhən eṣəraqa iaait nxara.

1931 şkusazə karekin bastanqian ipḥəsi yəqa ixuykuei imanə
gagra araion alahazə akətan dceit dənxcə. ara atatən qaçayə
iafeihabə iynə dəynalt.

apxiagəlara zmaz axaznxaja alahazə akətan inxakuoz, ayəzja
bastanqian k., mətəvos uṣṭian, saak ɣakirian, misak uṣṭian
ubas egiərtgə 1934 ş. mart mzazə rṗeidərkəlan eiṗərkaait
atatən kolxoz, mart 4—axiz axçanə.

iara ui amş inarknə k. bastanqian ipstazaafa ṗəcxəeit, zənza
daṗakala iqaləeit. ari, atatən aqaçafa, aṗə zdəruaz auayə pasa
aipş aynə auəsut ssa-məssakua rəqaçara acəmxuras dalagəeit
iṗəzkəṭqianə atatən aqaçara, eiḥarakgə atatən aṗəxrei arəpx-
rei iaha imanialanə, ilasnə iqalaracə azxucra dalagəeit.

iab atahmadei iafa eiḥabi atatən qaçarəṗə aṗəlara irəmaz
daaraza kər icxraait ayəza bastanqian.

açəxurənə, iṣaabo aipş ayəza bastanqian iləirşo dɣaləeit
mşla 75 şandrat şala arəpxra, ari iuəsufala auəsura ialagakuaz
iyəzjagə şala 50-60 rçənza drəpxua ialagəeit.

apxən, 1934 şkusazə karekin bastanqian mart 4—axiz zxəu
akolxoz apartia aorganizacia iqou aqnə apartia zguə azəqou
rgup dalalt.

atatən aarəxra iazqazou auayə

arəla zegiəngara dadərueit donbass zegiə ireionə azaboif-
yik iqou nikita izotov, zegiə irahaxeit aixamya transport aqnə
ireionəu adispetyer kutafin izbaxu, ubas akolxozkuei asovxoz-
kuei rqnə kər zdəruanə auəsurafə auəs fəckua aazərpşkuaz
rəpgiə. axa ojraanza apsnə uayə izdəršomzt karekin bastan-
qian izbaxu, gagra araion alahazə akətanpi, mart, 4 axiz zxəu
akolxoz ialou. ari atatən uəs aqnə daaraza krə zdərua uayup.
ari atatən aarəxrafə izotovs iupxiəzaşa uayup.

apsnə akolxozkua rqnə imayyəmkua iqoup aoreyha auəs
zua auaa bziakua.

iahhap, aorey uəsuyə ha hazəu msləpi anorma 18 şala
axatəpan 25-30 şala msla istəzxua ui aqara qafaxus oje dha-
mamzar, dəzhamam ui aup, hara ihamoup iaha qazəo aorey-
uəsujə, msla 30-40 şala zrəpxkuo imayyəmkua.

axa iqaləeit adərra agazet „sovetskaia abxazia“ aredakcia
aqnə, mart 4 axiz zxəu akolxoz apravlenie axanpəyə ayəza
yəkiriən inapə ačaynə, ari alquə ianən karekin bastanqian
msla 75 şala şirəpxuaz ala. ari uayə imahac, uayə iimbac
cifroup! axaçara daara iahjəuadayxəit, azə atatən iagifəxnə,
mškə ala 75 standart şala arəpxra zləilrşoz arə. iħazbiť hcanə
iqou aiaşa hxatakua eilahkaarc.

harei kk(b)p gagrapi araikom ainstruktor ayəza ziviagini
haimanə hƣənahxəit.

akolxozaa auəs axiəruaz atatən kazarma aqnə hneit.

— dabaabari bastanqian?—akolxoznik igələz diazcaať ayəza
ziviagin.

— bastanqian karekinu? dəqoup ara. abna aplantacia aqnə
auəs iueit. ojeťqia daaiueit. dəykuna bzioup, afərxaça ioup,
75 şala irəpxueit. amafəna aipşťqıoup auəs şıua, —ixə-iƣə
iƣayyo iaaiheit akolxoznik.

— abar iara ixatagiə daxiaai!... daahadgəlt ykunak, 27 qa
şkusa ixəçr uharəfa, gəlarala bjaara uaynə, „xaki“ pşə zmo-
akastium iinə.

— mşəbzia ayəza bastanqian! hara hazzaiž atatən şurəpxua
aabarc azoup.

snəpə iroiuəuanə iaasəmixən uəs iħeit:

— sara oje abjaapnə şaqa srəpxua aqara səzrəpxuam. auaa
mşəxuapşua snəpkua çəsueit—sargiə ckia şəakurlanə iszəqaçom.

— ui egiaurəm karekin, upxamfan.

bastanqian akolxoz „sovetskaia abxazia“ aqnə asaxiafə: bastanqian akolxozaa
drələpoup, art zegiə bastanqian iuəsufa çanə, atatən rəpxra azərharə zxə iadəz-
çakuaz roup. mbərygiə msla ruəsueimta acçara rəldəşaxeit.

bastanqian atatən fəxnə iaxeikuz dnarələpan, agur aati-
xəit. sara asať saxuapşua salagəit. asať amexanizm lassə
aƣax-aƣax ha zəbje gozi karekin inapə laskua aşər-sər ha
auəs zuazi eisanə auəs ruazla akun işəqaz. aiaşa aumi abars-
qak irlasnə atatən rəpxra iƣəc baraxanə iahzəqaləit, nasgiə
iqafəťqıianə aup iuəsufa şəqou, aşər-sər ha danrəpxua eskən-
giə sixuapşlandaz uhar, ubas eikurlanə drəpxueit. iaroma napə
ubarsqak ilasnə atatən bonkua aguər iaxanaçon, aguatarə daara
iudayən işəqaiçoz arə.

— İta iazxoit — sbjə aasərgəeit açəxuʔanə asaət snaxuap-
şnə. 70 santimetr atatən rəpxən 2 minutk rəla. şaqa dlasəuzil
şaqa dlasnə irmantalanə, nasgıə iuəsmta bzianə drəpxuazil

— esəmşə 75 şaia arəpxra daara iuadayur, — iheit ayəza
bastanqian. sara sxata iʔəsxəroup, egiʔəxnə arəpxra daara
iuəs uadayur, nasgıə aplantaciakua zegiəngaragıə eipşəm.
qara atatən bzıoup, dəʔaqara ixuartam — azə xəçra iqalaz ibj-
naxt. artkua zegıə aʔəxraan daara ipərxaganə iqouʔ. 75 şaia
sara isrəpxəit 24 avgust mızazə. iara ui aʔnə aup sxə apəlara
şəʔanazəsk, mşkala şaqa səzrəpxua aguatarazə. aʔnə xulaansa
xənp zəjək aup atatən sanaxa, akəsfeit iara ara akazarma
aqnə. abjaapnə mşla bjara xəpxiazaranə sara isrəpxueit 50-55
şaia, axa atatən anbziaxa esəmşagıə isəlşoit 70 şaia arəpxra.

— sarei karekini haikuləjouʔ, — dhəjəjo daləgəeit ustian mate-
vos. — iara iəipşjıqıə sargıə sanxuəz iarknə atatən aarəxra
saʔup. axa iara iəipşjıqıə auəs səzuam. oje sara karekin iʔəş-
çaarc saʔup atatən arəpxsa. oje saazkulaz mşla 35-40 şaia
arəpxra səlşo sqaləeit.

bastanqian iqnə atatən rəpxsa zəo ustian zəjək iakuzam,
içagıgıə əqouʔ. ari iqnə iznəkəmkua daaxeit atatən rəpxraʔə
iuəsufou iʔiçaarazə ay. orqonikize ixız z xəu akolxoz aqnə iqou
akomʔar rorganizacia asekreʔar ayəza eskuzian mesrop. esku-
zian pasa mşla 25-30 şaia irəpxuaztgıə, oje bastanqian iuəsufala
auəsura danaləga iarknə mşla 50-60 şaia rənza irəpxueit.

maanas iaçouzi ayəza bastanqian iuəsufa?

iara azakəz zlarıtaz ala iqaçouʔ atatən zləirəpxua iguər,
urala 70 santimetr inəzo. ari aguər iaabakuaxeu atatən rəpxga
agurkua raçkıəs iʔpanə iqam, axa astandərt guər aasta iahə iaz-
qıaqıanə iqaçouʔ. abas iqaçou aguər iahə akra manıalouʔ.
içarnə, ipanə iqaçou aguər arəpxraan ui aqara imantalam. bas-
tanqian dəzlarəpxua aguər aipş ala iqaçou aguər atatən boukua
aguər açaxı aiagarəʔə jgıə imantallouʔ astandərt guər aasta,
aguər apənçanə atatən bouə irəjanə iaxaçanə irmantalanə una-
gutasər uadayrak amamkua aguər açə aşqa unaxoit.

nasgıə bastanqian atatən anʔixua aboukua eiqaranə, rxu-
kua eiziasanə eikuicoit, arəpxrazə atatən bouə eikuçakua dan-
rəʔəlo, aikuçarakua rəxkua mayk iara iaxı ixənaənə iqalarəʔa.

akolxoznikja irhoit, ayəza bastanqian arəpxra aqnə mou ata-
tən aithareı arəfareı rəgıə mşkpi inorma 2-3-nı rəla eihanə
işənaigzoz aʔə.

donbass adgıəlan izotovaa imayyəmkua irəzhazar, aixamya
transport aqnə kuʔafin iuəsufala auəsura ialagakuazgıə imay-
yəmkua iqakuazar, atatən plantaciakua rəngıə bastanqian iuə-
sufala auəs zəukuşa imayyəmkua iaarlasnə ihaurəʔa, ari auə-
sufa ʔəç, izlalşo ala inahagzarouʔ atatən qazçə zegıə rənza.
bastanqian apəlara du iaairpşəz iuəs dunə iqouʔ atatən aarə-
xraʔə.

ibzianə inahagzap atatən qazçə aqajlar rənza bastanqian
iuəsufal atatən plantaciakua rqnə aorey uəsujə iqou xəmpada
içəʔnə irə mou bastanqian atatən rəpxraʔə apəlara du, auəs
manıala du iaairpşəz! ihaazap bastanqian k. iyəzja iyəla —
zki-yəla!

bastanqian drəpxueit

aquanpi 9 kilometr nabjanə afxakua rəkurša abahya eiğarakua iknə irgoit abərzenkua rkəta mixailovka. ari akətan iqoupi x-kolxozk atatən qaçara iazkəu: „sovetskaia abxazia“, „kokinost rətoš“, „enosis“.

abart aqolxozkua rqnə daait iuəsufou aqolxozaa idirbaracə gagra araion aqənpi aqolxoz ialou, apsnə atatən rəpxraƣə zegiə rapxia igəlou atatən qaçay karekin bastanqian. ari mšla 75 šala širəpxua apsnə mou anaysgiə ixiz nayxeit.

bastanqian iuəsufa çara-dula aguatarazə, ailkaarazə, iara bastanqiangiə drəcnə iaait aptatən agronomja reihabə ay. murti-di, atatən azonalr stancia auəs azuyə ay. alekseevi, agazet „sovetskaia abxazia“ aƣənp atarnak uai.

amašəna akuçxaqia hamtakua, iaraznak iaahakušeit aqolxozaa. daait akətsovet axanrəyə ay. iliadigə.

bərzenk, ipaça šlaza, ila-iƣə ixayqo bastanqian iƣə daaina inapə aaimixəit. — mšəbzia! uara uakuu bastanqian ha izƣu? uəzbaxu hahaxeit. uəzbaxu zhoz agazet hapxiaxeit.

karekin qafərta ibanə, atahmada inapə eilarouuoua iknə atak iitoit.

hart zegiə, aakiəskiapi akua aƣənp imbacəz amyaxuasta hanəlanə „sovetskaia abxazia“ zəxiz axəu aqolxoz amxuərtaxi hcon. amyan haxicoz atatən kazarmakua hrəxuapšuan, uərt aka-zarmakua zegiə rən „samsuni“ „trapizundi“ atatənkua rəla, axiə aipš rəboukua eilaarcərua. zəxiəngara iaabon iinə iqaz atatənkua iƣərmxəcz. aqolxoz ianaamtaz iaztamgalozaap.

— auaa maƣup! abri aup aiharək izəvbou, — iheit iliadi, — axa eizahcaroup, auəsura y-napəkla iahkəroup. mšəbɤək aynuçqala atatənrtəƣə bouəçkigə atatən umbo halgaroup...

aybari abrigada auqastkaƣə, afxarpə akaltaxiia axuykua rbahya aynə ƣəç gəroup. araqaŋpi iuboit akəta zegiə. aikuara aaxarəoit. afxakua apteilaɤkua aarəduəloit. arxakua raxi, aqolxoz ynkua rƣənp aɤarta aipš alya italoit — araqa abəsta rueit,

P15612

ay. k. bastanqian atatən irəpxueit. asaxiaƣə ianup — atatən iƣəxəu eiƣkaanə riad-riadla iftaçou iara uəs eilaguənə, eikurəquənə ištətarçou aipš akumkua.

afar qarçoit. tənɤroup zəxiəngara. anaqa-araqa axuxua-aƣƣaha itəbɤkuak goit — ua atatən ƣəxra iaƣup.

axulpazə ara aqolxozaa aaidgalanə aizara myapaagaracə izbnə ihaman. ara irahharacə haqan bastanqian dəzzaaz. aqolxozaa xuɤə-xuɤla aizara iaƣup. uərt iaaiua salam hartoit, nas

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА
АБХАЗИИ ИМ. И. Г. ПАПАСКИР

bərzen bəzləla ineyaja-aajajeit. hara iaadərueit uərt zəzbaxu rəμου bastanqian şiakuu.

— sara scanə tatənpətk vəsxueit! — iheit hşəpşəz bastanqian. ui iltalanə rəənərxəeit ahsa rorganizətor elenopuloi, ubas dəfa pətyəkgiə. uərt bastanqian iuəsufa hnaxuapşəndəz ha iqan.

afxarpə afapanə aplantaciəfə itagəloup i vəxəm atatən yejza. bastanqian atatən daləpşueit, iguarpəxanə abonə nap nairkueit, nas a vəxra dnalagoit. ui i vənəneicixua imquəçəkəup „atrapəzund“ tatən, abonkua rxuəkua eiqaranə, eiceipşnə; akəi-akəi eikurlanə.

hai, lənaqalbeit, zaqa ibzianə i vəxuazəit! ha qafəpəs ilkueit elenopulo. — hara ian vəahxua as bzəncəkgiə axuəkua eiku-hariazom.

ari — bastanqian apxəri „isekreç“ atatən bonə ibzianə a vəx-fei altaçəfei roup arəpxra rlasəfas iamou.

aizara mēxuə eizara dumzt, axa mēxuə i vəxan. akətsovet axan vəyə iliadii, agronom murtidii ubas egiərtgiə bastanqian izbaxui iuəsufəi rəə lələajəon. ui azaboiflik izotovi iare i eivər-pşnə irəxəjəon. egiərt əkolxozaagiə irəpxio ubri bastanqian i vəpşracə, atatən vəxrei arəpxrei rzə.

iara ubaşqan, aftaxıri ariadkua r və igəlaz, agazə fonar ala-sara eirgiha izboz rəbje nəçəkla akə eiməknə lələajəon. art iqarfoz mşkə 75 şala rəpxra akun.

— ari zakuəzei, ari aipş zəlşə duayə vəysam, dmalənoup! hargiə arəpxra aadərueit, axa ari aqara hart uayə ihamrəpxç.

dəfa qoukgiə iamarkuan, eiharə gurərgagas iqaçanə, ari agazetgiə iānən, agazet ianəzgiə — iiaşoup, agazet auaa ajom ha. ui aqara zahhozei, uəje iaambari.

ari aimə zəxəçəz auayə, bastanqian usqak djajomzt, ui uiaqara arətorra dafçəlamzt, imçaczt.

— araqa iqoufəraçəipş uay iləmşə egiəqazam. eiharə — atatən a vəxroup, — iheit ui atatən bonə aikuçara iara i vəxəz dərbo, — atatən bonkua rxuəkua reikuriaroup auəs zlou. nasgiə ari auəs şəndəz ha zaqa uazəhaç-həçə! aipş ayp. vəila uxşəy azufluazaroup. hkolxoz aynuçqa ari auəs guək ala iazəhaç-

qaçanə iltəzxəz əkolxozaa, pasə 20-30 şala zrəpxuaz, uajə 50-60 şala drəpxueit.

ari aipş aqazaradu maanas iəçou qafəpəs ipxiazanə bastanqian irton abri aipş azçarakua: uaxəkəi-ənakəi zaqa aamta auəs iua, uaxəkəi ənakəila zaqanə akrifo, zaqanə atatən dəxo, atatən an vəxua ianəkuu ha. bastanqian atəkkua iqaçəz gun-kəlanə dəryəgiəx akətəha iazçaauan.

ay. bastanqian auəs iueit uəje aybəri abrigada və itxəu lneil ha rələeihoit ay. iliadi.

aybəri abrigada və izban? ha ariad bjarakua rəənə rguə nərxanə rəjkua dərgoit, — apşbəri abrigada və auəs iuaait!

— apşbəri abrigada və izban? hahoit akəri abrigada və dah-zaarəzə...

ari aimə dəryəgiəx içəsueit.

hara atəxməkuə, apşnə aynuçqa atatən rəpxja zəgiə ireonəu əkolxoz a və iara əkolxozaa zəgiə a vəxəeit.

xəmpada, bastanqian araqa ipşaaueit iara iftra ikunəquəşə, iara ieiş əuəsura zəvəiaşə.

bastanqian adəryəvəne ləjəmtan tatən vəxra dceit. aplantaciəfə bastanqian iltalanə iaait bastanqian iuəsufa açara ailka-ara iəftəz auəs vəç aintuziastja aybəri abrigada abrigadir mustopuloi, apşbəri abrigada abrigadir şəpləxovi, iara ubas əkolxoz-hsəxuəkua ireionə atatən rəpxjei — agəfia papəndopuloi pərsəfona konstantinidii, ahsa rorganizətor elenopuloi, akətsovet axan vəyə iliadii. hamtaq aftaxı, atəhmada kəşanidi, atatən aarəxyə bzia, akəri abrigada abrigadirgiə daait. iaiuan azəzala egiərtgiə.

bastanqian dməccəkjakua, pfaala auəs iuan, axa mēxuə irman-lalanə, dazqazanə. eikuçarak atatən bonə an vəxlagı idirbon abonkua iəşanə eikulalarəzə rnaçakua şəqarçalaşə, idirbon iara ubas atatən akalat iştəçərugə. egiərtgiə iara iuəsufa stəxua iaiueit.

aaq, — sargiə ojeftə sbastanqianxəeit! — iheit deiguronanə iliadi, — atatən bonkua rxuəkua eikurlanə iknə — ari auəsura tex-nikas iaməz şeit...

ui iaaməstaxı bastanqian iuəsufala auəsura dəlagoit agəfia pəpəndopulo xuqi, ubas egiərtgiə elenopulogiə iuəsufa dəxə- vəxuəit.

akalatkua ʔup, akalatkua dəkurcoit ua aagua iqou aybaʔi abri-gada atatən kazarmaxi. araqa atatən rəpxra ialagəiʔtei akraaʕueit.

bastanqian akalat iara iʔixəz atatən tganə pfaala ʕaqa aou-rafə iltaiʕoit, amaria knə, rxuʔkua ayada irxanə.

nas, iara izakəz ala iqaʕou 70 santimetr icoua arəpxga guər aaltəxnə aguatarazə, (apəlarazə) bəuəckuak irəpxəueit. ari ata-tən axiaxaico zegi rəla traə ixuapʕueit, inapkuə rəmanlalala guartoit. zegiə rxəʔkuə agaʕamkra rnubaaueit. eiləʔquəsənə, bərzen bəʔlala abas rhoit:

— aai, ari auəsufa zdərua uayup!

ay. alekseev, alquə ançara auəs itəzxəz, asaət, abloknot, akarandaf uha ima ixaramkuə oujmaʔiaq dnəkuʔoit.

bastanqian arəpxra dalagoit.

iaronaraxi iyəçrakəup iguər-au-ɕiaɕia „atrapezund“ tatən bəuə aikuçara eiceipʕnə iltaz iarma napə ala iaaltəxnə ifamxə inəkuicoit, nas ləʔrak aboukuə aaimquəçaknə, irmanlalana, irca-kzanə aguər iaxapso iʔaaixoit. iltixəz afəʔra animquəçanʔalagı, dəryagiəx iaaltixueit.—iara uigıə naxaiquoit.

iguər irpiit. irmanlalana, iazguata-azguatanə, iirəpxəz aboukuə aʕalaxiə dnaxoit—deitanalagaxəueit arəpxra. akolxozaa inapə alaga-yagafa iaxuapʕueit.

bastanqian iuəsuraʔə aiharak ɕafəʔəs irpxiazo iuəsufa akun, ui ua imy aekonomia ououala iazəqaiçon, zaqa ilşoz ala aamta ixə iairxuon, sekundkgiə ixə iamərxuakua iltuamzi.

ari aipʕ auəsura başa uəsura. ari qazara duup, ari bay-xaʔra bzıoup, ari auəsura kuə rəʔə aamtakuə zegiə akə bjaməʔ-kuə axarxuara çarala ifakurgəloup.

ua hrəxuapʕuan hara egiərt atatən rəpxjagiə, dasəu ruəsura kuə metodla izləipʕəm ailkaarazə. apxiaza zegiə ruəsufakuə eipʕula iaabeit. bastanqian irəpxfa, iuəsufa akun irəmaz, ana-pərlasrafə mayk eicəxon akumzar.

xuy-myək aʔə akumzar izləipʕəmz ha egibambeit.

egiərt arəpxja atatən rəpxr irzəftaz, ʔeila, kunagala, eiʔ-kaanə iltamzi, iʕabalagı xara-bouara ikapsan, ui akalat itəryənə ikarəʔz akun. aboukuə larxa-yarxanə iftan. arəpxraan eiləquə, rxuʔkua eikurlo urəpxlar akun.

bastanqian itatən eiceipʕnə, eikurfanə iftan aikuçarakua, ianʔixəz iʕəqaz aipʕɕia.

foukə-foukə arəpxja, aguər abouə ʕənaxarçalagı agutaqənza inaxon.

bastanqian apxia aguər apənça irajanə bəoukuak iaraznak inaxəçanə, nas eiceipʕnə dnərxon naq. auəsuraʔə bastanqian iʔeikurpsasanə dpoit, ui ikuşa-məkuşa irʔeiuəit auəsuraʔə iaha dəzlamanlalaxaşala.

abart reipʕ ɕpakə „assa-məssakuə“ iqaico rəla bastanqian aamta ɕpakə aekonomia aziueit.

abri aup ui aiharak „maanas“ imaz, „soveʔskaia abxazia“ akolxoz aʔə argamagiə idirbaz.

bastanqian ifanənə ipʕzaza eikuəɕinə iftan pɕ-şalak iirəpxəz atatən. ay. alekseev açəxuʔanʔi aminutkuei asekundkuei iblok-not aʔə ianiçoit. apəlara ialgəit.—pɕ-şalak rrəpxra bastanqian dadxalt 44 minut,—rələiheiit alekseev. uəs anakuxa, xu-məʔrak inazoz şalak jeiza minut zaʔək rəla irəpxəit. abas ala, 75 şala rrəpxra azəha, bastanqian itaxəup 13 saatkəi 45 minuti.

araqa dəryagıx iguoutaşa ui aup, bastanqian iirəpxuaz „trapezund“ tatənən, „asamsun“ tatən açkıəs zrəpxra jgiəz.

ubas ala, 75 şala atatən arəpxraʔə—başa aʕabɕzam, uay ixə itihaaz akakuzam. irlasnə, irajanə atatən arəpxra açara—uay iləmşo uəsşam.

oʔta ari şamaxamzar makyə damam.

aybaʔi abrigada abrigadir xarlampi mustopulo abri auəs ubas daxjaieit:

— hargiə akər çueit atatən auəs azaaueiʔtei. bastanqian itəʔla hapxiəieit, iara ubri ieipʕ auəs aauarazə hxala halagə-eit. hrəan, uimou uaxəlagıə, axa 30 şala ireihanə iahzəmrəpxt. ari auəs aʔə ʔeila iahzəçmxcəzt, oʔə hara iaaboit bastanqian iuəsufou, iuəsuraʔə „maanas“ imou. ftərnaxəs halagoit hargiə ari iuəsufala auəsura...

bastanqian uayə akər ʕiʔiçaaua—akolxoz „soveʔskaia abxazia“ ialou akolxozaa agura rgəit.

akolxoz ireionəu aoiy-uəsujə azazala ijajoit. uərt dasu rəʔkuə rəəntə ijajoit, rguərkua nəftəçanə. persafona konstan-tinidi, agafia pəpandopulo, aleksandra frangopulo—abart zegiə bastanqian iuəsufa ametod ala auəsura rçaracə rxə iadərçoit, anaysangıə bastanqian iuəsufa egiərt akolxozaagiə işəddərçə ala.

ay. bastanqianl akolxoz aƳə ireionu arəpxja e. ymerenkol, e. kostenkol—bastanqian itatən bonə itačala asistəma zčaxion.

axa arigjə mayur. mixailovskji akolxoznikja bastanqian iuəsufa zxatala eiləzkaaz, irəzbiť apsnə aynučqa iqou akolxoznikja zegjə irəpxiaracə ubri bastanqian iuəsufa amətod rčaracə. ari aja eikuəšahatnə irədərkəloit.

bastanqian iuəs aƳartbaaueit. „sovetskaia abxazia“ zaxizu akolxoz akolxozkua zegjə ireionnə iqaləeit.

hancoz alamtalazə, atatən rəpxja ruazək iyəza iihaz sləmha intast abasla:

uara auəs uueit bastanqian eipsjja ha.

abri aips aja zxiəngara iuahaua iqalašt iaarlasnə apsnə aynu-čqarjə akolxozkua zegjə rəpəl

karekin bastanqian iuəsufa

atatən bonə aƳəxrei arəpxrei daara uayə dzədxalo uəsüp atatən aarəxraƳə. atatən aarəxra akulturaƳə auəsuy mš zənza iataxəup 35-40 procent rəənza. atatən tagalara aamta azəjja, ououala auəsura anco imayəmkuə auəsuy napə ataxəup. ari alagjə uayə iboit, auəsurakua iarbanzaalagjə aracionalizacia rzura aqa aaləč zaqa iaznarhaua.

atatən aƳəxrei arəpxrei zənza isezonr (aamtalar) uəsura-kuanə iqou. atatən bonə iləu Ƴəmxkuə aamta mayzak aku-zargjə ianaaxəpa, nas ui atatən abziaragjə akapangjə imayəmkuə iazəueit. uəs anakuxa, aqa aaləč iazzərhoua auəsurakua aracionalizacia rzura daara akər iapsanə, aƳyra axpxiazara iaznarhaua iqou.

1934 škusazə, gagra araion, alahazəpi akətsovet aƳə iqou mart 4 axiz zxəu akolxoz, aotey-uəsuyə bastanqian karekin arutiun-ipa, atatən aƳəxrei arəpxrei auəsurakua aracionalizacia rzunə, arəpxrazə arekord qaičeit. ui mškala irəpxueit 75 standart šala (5 metrək icoua).

atatən rəpxra iaalagəeiťteit atourəx aƳə uayə imahact mšk ala 75 šala azə irəpxeit ha. ari daara atatən rəpxra iazqazou yəqa atatən rəpxja idrəpxua aqara iara imala iqaičoit. ojraanza ireionəz atatən rəpxja mškə azə irəpxuan 30-40 šala. ubri azən aup atatən qəčaja abri auəs sirja izərxiazaz, abri azən aup ay. bastanqian iuəsura arekordr cifrakua rčəxualə iazƳləmhaz aorgankua adərri aqəčara iaxutanə izərxiazaz.

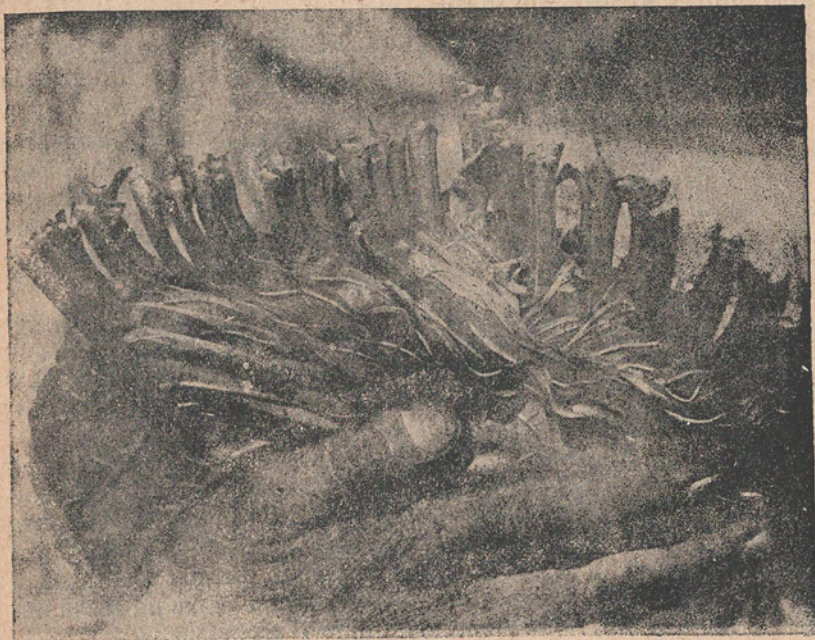
ay. bastanqian „imaana“

makianagjə loukə-loukə ckia agura rgom ay. bastanqian axizara imou. dəƳa loukgjə rgue iaanagoit ui auay uay iimbac dəƳa maanak imoumal ha.

axa ay. bastanqian iarbanzaalagjə maana ha egimazam.

araqa auəs zlou, atatən bonə zaqa irmanʔalanə, eiʔkaanə iʔuxəuei, napə cpxiaza 10-16 bonə amquçazarapa, ianʔuxua zaqa eikurlanə iʔuxəuei, nasgiə atatən bonkua rxuʔkua zaqa eiceipənə iuzeikuçə roup.

ari aipş ala iʔəxəu atatən ariad bʔarakua rʔə ianəstouço, ianəstuxəua, aʔalatkuə ianərtouço, aʔalatkuə irtəxnə aʔazarma-kua rʔə ianəstouço uʔa ianʔəuxuaz aiʔkaara iautaz şamou iaanxoit arəpxra ualagaanza.

ay. bastanqian isistemala atatən bonə itaçafa.

bastanqian iʔəxfala iʔəxəu atatən bonə, iara ubri anʔixuaz eiʔkaafas iaitaz şamou iaaganə aʔazarma içouçaz abzə rəp-xəuʔa aqara uarlasueit. ibzianə, eikurlanə iʔəxəu, eikurlanə iftaçou atatən arəpxra marioup.

ay. bastanqian iaşalaʔqia daara irlasnə drəpxəueit.

afəxra

ay. bastanqian xulpazəla iʔixəueit (ireionəu afəxra aamtazə), nas ləʔə iarknə xulpazənza (egi afəxra aamta qalaanza) arəpxra daşur. ui axulpazə dəryagiəx iʔixəueit, iara ubas macara eskiəngiə.

ari aipş ala atatən ʔəxra—ay. bastanqian iracionalizatorʔ tatən ʔəxfə formouʔ. ui eicʔixəueit iynarəʔ rəla znək y-riadk, inapkuə iaarəmquçazo ala, amcxuə imquçamkjakua,—iahhap, 8-15 bonəc rʔənza iznarəʔ afə, işa-anagara iqou, „atrapezund“ tatən bonə, bəon duzar—8-12 rʔənza. „samsun“ ha izəstou atatən aʔazar, abonə zaqarou aipş ala eihənə (3-5 bonəc rʔənza).

abonkua iaəʔixəua rxuʔkua zegiə, irbaga najei, igubʔə najei çaqala irəçaçanə, xəxila inajxəb ala ikəueit, nas pxiəqə inʔarʔinə, çaqaləla dnakuououanə iʔixəueit, abonə iʔixəz axuʔkua işahhəz aipş inajəʔ rəla eilarououa iknə fatak iʔixəua abonikua zegiə rʔərala eikuicəit, rxuʔkua eikurlanə; abri aipş ala iʔəxəua iʔəneixoit iynarəʔkiə irəmquçamzo irpaanza.

afəxraan, iy-nəjazaʔəʔ—arbagəi igubʔənajei maʔzak irxu-oit, egi inajxəb eskiəngiə eicəxnə iqouʔ, ui abonə iʔixua axuʔkua eidkəlanə, iakuroououanə iairkueit egiərt iynajəʔəi iare i eicrxəaanə, iara ubri ala ianʔixuaz aamtazə arʔeira iaitaz şamou iaanxoit. atatən bonə ʔixueit arbaga najakua rxəʔkuakua rəla, art inapkuə pətk anaarəmquçaiklagi xuʔə-xuʔəla akəi-akəi axuʔkua eixagəlo inajakua rəfata afənza inei-ueit, iara ubri ala atatən iʔixua aforma, aiʔkaara amanə, inajakua irəbʔəʔkənə ianikəz eikurlanə işəqaz aipş iaanxoit ui aftaxigiə.

nap-napə iʔəxəu atatən eikuçara-eikuçaranə aftaçafa

abri aipş ala eiʔkaanə iynarəʔkiə iaarəmquçəçazo atatən anʔixlagi, bastanqian iynarəʔkiə irkəu işərkəu aipş eilamga-kua qarəʔ eikuicəit, iaxeikuçə bonəck-y-bonəck raqara ineyəqianə iqalarəʔeipş. ari aipş aqnə, hara ataxəmkua eikuçara cpxiaza irzənxoit ianʔixuaz eiʔkaafa iritaz.

iփիւնէն տատն եւկարակա քաալա րիւրկա եւլաւգաւա
աւկարակա քա-քաա արադ երարակա իաւաւաւալաւ գա քաթ
եւեղարակաւա իւեւաւաւ եւաւաւաւաւ աւք, րիւրկա իւեւաւաւ
աւաւաւաւ աւք.

աա եւաւաւաւ ար աւաւաւ եւկարակա եւաւաւաւաւ տատն աա-
աւաւաւաւ րաւաւաւ իւաւաւ, եւաւաւաւաւ.

աւկարակա րիւրաւ րաւաւ, աւաւաւ աւաւ րաւաւաւաւաւ աա
րաւաւաւաւ աւ աւաւաւաւ աա իաւաւաւաւաւաւ աւք աւ. աւաւ աւաւ,
աւաւաւաւաւաւ աւաւաւ արաւաւ, եւաւաւաւաւ, աւկարակա
եւաւաւաւաւ, րիւրաւ եւաւաւաւաւ աւաւաւ. աա, աւաւաւաւ, աւկարա-
աւաւ աւաւաւաւ իաւաւաւաւաւ, աւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ աւաւաւաւ.

աաաւաւ եւաւաւ աւաւաւաւաւաւաւ

աաաւաւ աւաւաւաւ իաւաւաւաւ գաւաւ իաւաւաւ իաւաւաւաւ (աա-
աւաւ աւաւ), աւաւաւ եւաւաւ աւաւաւաւ րաւաւ գաւաւաւաւ իաւաւաւաւ
աւաւ, աւաւաւաւ աւաւաւ իաւաւաւաւ իաւաւաւաւ աւկարակա,
րիւրկա եւաւաւաւաւ, իաւաւաւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւաւ եւաւ-
աւաւ-աւաւաւաւ—աւաւ, աաաւաւ րիւրկա աւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ
աւաւ աւաւ իաւաւաւ. աւաւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ աւաւաւաւ
աւաւաւաւ, րիւրկա եւաւաւաւաւ աւաւ աւաւաւաւաւ իաւաւաւաւ.

աւաւաւաւ աւաւաւաւաւ աւաւաւ իաւաւաւաւ, աւաւաւաւ աւաւաւ
աւաւաւ, աւաւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւ, իաւաւաւաւաւ
աւաւաւ, աւաւաւաւ իաւաւաւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւաւ.

աւաւաւաւ, աւաւաւ աւաւաւ աաաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւ
աւաւաւ աւաւաւ իաւաւաւաւ իաւաւաւաւ, աւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ
աւաւ, աա աւաւ, աւաւ աւաւ: աւաւաւաւ իաւաւաւաւ աւաւ—աւաւ աւաւ
աւաւ աաաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ իաւաւաւ, աւաւաւ
աւաւ աւաւաւաւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւաւաւ.

աաաւաւ աւաւաւ աւաւաւաւաւաւ

աաաւաւ աւաւաւ իաւաւաւաւ իաւաւաւաւ աւաւաւ աւաւաւաւ
եւաւաւաւ իաւաւաւ—աւաւաւաւ—աւաւ—աւկարակա աւաւաւ
աւաւաւ իաւաւ, աաաւաւ աւկարակա իաւաւաւաւ աւաւաւաւ իաւաւ
աւաւաւաւ, իաւաւաւաւաւ րիւրկա իաւաւաւաւ աւաւաւ իաւաւաւ, աւա-
աւաւ իաւաւաւ աւաւաւ եւաւաւաւ, աւաւ աւաւաւաւաւ իաւաւաւ.

աաաւաւ աաաւաւ աւաւ աւաւաւ աւ. աւաւաւ, աաաւաւ աւաւաւ աւաւաւ աւաւ,
„sovet'skaia abkazia“ աւաւաւ իաւաւ աւաւաւաւաւ աւաւաւաւ իաւաւաւ աւաւաւ
աւաւաւ.

աւաւաւ իաւաւաւ աաաւաւաւ աւաւաւաւաւ, աւաւաւաւ իաւաւ
աւաւաւաւաւաւ աաաւաւ, աւաւաւաւ աւաւաւաւաւաւ աւաւաւ րիւրկա
եւաւաւ, աւաւաւաւ աւաւաւ իաւաւաւաւաւ 1,3—2 աւաւ, աւաւաւ
(աւաւաւաւ րաւաւաւ) աաաւաւ իաւաւաւ աւաւաւ աւաւաւ. աւաւ-
աւաւ աւաւաւ աւաւաւաւաւ աւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւաւ իաւաւաւաւ
աւկարակա աւաւաւ (2 եւկարակ).

արաւաւաւաւ աւաւաւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւ
աւաւաւաւաւ աւաւ իաւաւաւաւ աւաւաւաւ իաւաւաւաւաւ աւաւաւ
աւաւ, աւաւ-աւաւ րիւրկա եւաւաւաւ, եւաւ աւաւաւ իաւաւաւաւ
աւաւ. աաաւաւ եւկարակա աւաւաւաւաւ աւաւաւաւ աւաւաւ
աւաւաւաւաւ (աւաւաւ աւաւ իաւաւաւ աւաւ) աւաւաւ աւաւաւ
աւաւ.

egi unapala (arəmala) urəpxuazar, aḫəxra, aikuçara, aštaçara uha iaarhnə egiraxi ala iqauçaroupi (egi unapə iazəmanialaxa-rəteips).

atatən rəpxra

abas ala, atatən arəpxra iaha izlamanialaxaşa, iaha izlama-riaxaşala auəs anirmazeilagi, atatən rəpxyə atatən iḫəxnə iqou dadṭaloit iaha arəpxra dəzləeikanxaşala.

araqa aup iaxiubo atatən qazala, eikurlanə aḫəxrei aštaçarei ay. bastanqian ifakuirgəlaz auəs zaqa uayə ixtartou. oje iqaçəpnə inxo abart aḫəxrei aštaçarei raan auəskua imyapgou arəpxra aan kunagala rxarxuara aup, arəpxra unapə aricəlanə aguər zaqa lassə iuzaxaço aup.

arəpxra aan znək iftuxəueit aikuçarak şeibakuu, 10-16 bonəc (aḫəxra aan išeikuuçaz aips); nas uarona lapə inəkuçanə, 3-5 bonəc aaxəxnə bonəc-bonəc aguər irlasnə iaxaço uḫənauxoit. aguər açaṛraḫə abonəckua pətk anənaxauçalagi (10-15 bonəc) iaarləsnə aguər aguta aqənza urnaxoit. iara ubas axaçara uəḫup aguər abzəraqənza inəiaanza; nas ui aftaxi, uguər ayada iyarxanə, aça uarona lamxə inəkuknə, iurəpxəz səṭra-ṭəṭra egiraxiqa uynapəkgiə rəla iaarccaknə unarəxoit, iara ubas uguər egi abzagie xaurpaueit. nas unarəxanə pfaala aşıla inaxauçoit aguər açei iarei metrək aqara narəbṭaçanə, dəryagie iara ubri aiḫkaafala arəpxra ueitanalagaxəueit. uigie unaxanə aşıla inaxačanə, pasəpi aguər iaxouçaz, ieizsamkua iumaz aşıla aronaxi inauyəcəraknə, pətk inaugudəronuorualanə, uarma napə ala aşıla unaxoit iaarccaknə, iara ubas ala 30 santimetr aqara aaznəṭnə aşıla açəxuanənza inougoit atatən. nas səṭra-ṭəṭra unarəxo, aşıla açəxua aḫənza inaganə, napsərguəçala eipxəroioianə, eizšanə inəqauçoit iaxiənza ataxəu. ui araoriarei arəjpərei atatən aḫəxlei iarban sortui zepşrou aips aloupi işəqauço. nas egi aftaxipi aguərgie abou iaxou unaxanə aşıla inaxouçoit. ubrigie egi iaxouçaz aips auəs azuueit.

atatən anurəpxəua aikuçarakua rxuṭkua eikuṭamkua ianupəxiəlalagi, unaṭkiarakua rəla pfaala eikuurloit aguər axaçaraḫə iazəmanialaxarə aips.

arəpxra aan aşılakua rəštaçafa

aşıla uzḫəu anurṭlagi eikuəḫnə, eidxalanə iftouçoit. ari azə arəpxyə daxiṭougie dgəlazom, iara ua dəşrou iḫəiueit. atatən şalakua rəpxnə iaxiəlteiçaz atəp aḫəṭ iftəxnə iara uəs avagonkua, ma aramakua irutar qaloit. dəḫaqara iftaço, etaf-təxəua, atatəngie pxastaxo açkies.

as ala ianəqauço, iahagie uarlasueit, iahagie ickianə iqauçoit, atatəngie pxastaxəzom.

ay. bastanqian irəpxfa zlabziakuou

atatən aḫəxrei arəpxrei auəsurakua racionalizaciala rfakurgəlara zləionu aguatarazə „soveṭskaia abxazia“ aredakcia aḫəṭ atarnak uai, aptatəni, apsnəpi atatən azoonalṭ şancia aḫəṭ atarnak uai ay. bastanqian drəcnə iaait akomissia, aqua araion iaçanakua „soveṭskaia abxazia“ axiz zxəu akolxoz aḫə. uərt araqa auəsurakua pərləit. akomissia irbeit, ay. bastanqian itatən ḫəxlei irəpxlei daara işəmanialaz, daara uayə ixə iairxuəşaz şuəsəz.

abart hazlajajoz auəsurakua rələra, reilərgarazə akolxoz aktiv iamaz raxip auəa alarxunə alquə ançara qarçəit. ari ailkaara iqarçaz aḫə irbeit, atatən aḫəxraan egia dacklapşəzərgie, atatən iḫixəz aikuçarakua eilamgakua akalatkua egia ibzianə irteiçozərgie, ay. bastanqian atatən icḫəzxuaz egiərt akolxoz aoyuəsujə raçkies aamta şijamgaz ari auəsuraḫə.

ay. bastanqian itatən rəpxfa aguatare axizəruaz irbeit abas: 44 minut rəla ay. bastanqian irəpxəit 4 şalak (şalak 11 minut rəla). as ala ari irəpxəueit saatk aynuçqala 5,5 şala, 12 saat rəla—65 şala rəpnəz.

ara iguataṭu ui aup, ay. bastanqian auəs zziuz „atrəpəzund“ tatən akun (jṭayək akolxozaai, agronomjei, akorrespondentjagie izlaguartaxiou ala) ari atatən asort egiərt atatənkua auəs rzura açkies işəuadayzgie ay. bastanqian iuəsamta mayəmkuə iaapşit.

ագօխընթի ալա

art hazlajakuaz rēla iubarē iqou, ay. bastanqian iuəsufa ha zəzbaxu hho imariou suəsurou, ari aipš auəsura akolxozaa atatēn qačaja zegigē iſrēlšo, abar ojlta jpayək iara ubri ala auəsura ialagaxeit.

darbanzaalagı atatēn qačayē, Ƴeila, ickianē, ibzianē auəs zuəndaħa iaſtou ilšoit bastanqian iuəsufala auəsura.

atatēn aƳəxrei arəpxrei rƳə ari aipš ala auəsura aqa aaləç iaznarhaueit 50-100 procent rƳənza.

aptatēn agronom-atatēn auəs azuyē s. murtidi.

apsnəpi atatēn azonalr ſtancia agronom-ekonomist
m. alekseev.

apsnə a. s. s. r. araionkua rƳə iqou atatēn qačaja akol- xozaa aħsei axajei zegi raxi

hara, „sovetskaia abxazia“ axiz zxəu, aqua araion, mixai-
lovpi akətsovet aƳə iqou akolxoz ialou, ay. bastanqian oktiabr
mza 3 rzə itatēn Ƴəxſei, irəpxſei, auəsura apraktikaƳə agura
aagəeit ari aipš auəsufa amətod akər iſapsou.

iarbanu ay. bastanqian araqa xızarakuas imou?

akə—naq-naq arəpxraƳə uayē dzərlasəſala, ibzianē itatēn
Ƴəxſa, ybagiē—atātēn eikučarakua kunagala akalatkua rtačafa,
rtəxſa, nasgiē arəpxraƳə dzərlasəſa ičagigē amətodkua iqaico.
oktiabr mza 3 rzə, hkolxoz aƳə „atrapezund“ tatēn „asamsun“
tatēn ačkias zrəpxra jgiəz auəs axiazıuaz 44 minut rēla irəp-
xəit 4 ſalak, daƳak ala iahhozar, 75 ſala atatēn arəpxrazē ay.
bastanqian itaxəup 13 saati 45 minuti aamta, iagiəzahapxiəzoit
ari aipš auəsura xızara-duup ha.

hara hxə iadahçoit ay. bastanqian imetod ala auəsura hçə-
razə, iara ubri amətod akolxoz ialou zegiə rəzgiə iapsanə iqah-
çarazə. pasa hkolxoz aynuçqa aorey-uəsuja uaxəkəi Ƴnakəi
rēla 25-30 ſala rakuztgiə idrəpxuaz, ojlta, ay. bastanqian auə-
sura amətod iapiçaz ačarazə aiclaba habjaçanə auəsura hana-
lagalagı, hguə iaanagoit atatēn rəpxra anorma iazharhap ha.

hara hzəftou—ay. bastanqian ixızara aup.

hara iapsanə ihapxiəzoit, mšk azə 70-75 standartr ſala
irəpxua ay. bastanqian apəlara iapiçaz apsnəpi atatēn qačaja-
akolxozaa zegiə rzə iapsanə iqalarazə.

hrəpxioit akolxoznikja zegiə hƳərpšə rgarazə, nasgiə bastan-
qian iftra ikularazə.

„sovetskaia abxazia“ axiz zxəu akolxoz aqlenja rƳənt:

(jayək akolxoznikja rnapə ačayup).

bastanqian iuəsufala auəsura rəlşoiṭ iagiəru- larouṇ aḱolxozaa zegiə

zənza omaṭa ibanə ipəṭṭ „pobeda“ aḱolxoz ialaz (marxiaulṭi aḱəṭsovet) ay. bastanqian rkəṭan danaai.

ui itatən Ƴəxṭei irəpxṭei asistəma abarazə şamaxamzar aḱolxozaa zegiə eizeit.

ui irəpxṭa dirbarcə danrəpxuaz, inajakua uəlapş rxiəmzo iaxirṭsuaz aƳərgiə atahmadjagiə rəla aaixmərsəonizakua ixua-ṭşuan.

iuəsufa iaxuapşuaz zegiə ubas axərhaauan: xəmpada bastanqian iuəsufa itərxrazə.

iahḥap, abar aḱolxoz aorey-hsaxuykua mşkə 35-35 şaṭa rṭənza zrəpxua ay. kostenkoi ṽmerenkoi irḥaz:

pasa hara hṭə tatən rəpxy bzias drəpxiazon mşkə 15-18 şaṭa zrəpxuaz. mşkə 25 şaṭa zrəpxuaz ui zənza auəsuy qazaha drəpxiazon. 35-40 şaṭa rrəpxra—ui anorma iamcxunə ihapxiazon. oḵə hara hxala iaaboit, duk qabaa mbaḱua mşk 40-50 şaṭa uayə işirəpxua. amala iataxəu—ay. bastanqian iƳəxṭei irəpxṭei rsistəma kunagala açara aṽṽ.

—hxə iadahṭoiṭ Ƴaanṭi atatən Ƴəxra napə anadərḱəua aamtazə 45-50 şaṭa ireiḱamḱua arəpxra şahṭo ala.

—ay. bastanqian iuəsufa asistəmaƳə „maana“ açazam,—iheit atahmada aḱolxoz uay smetana—ua iqou guəḱ-psəḱ ala, hasabla auəsura aṽṽ. ubri aqnəṭ iataxəuṽ ay. bastanqian iuəsufala auəsura, iagiəruualuṽ hḱolxoz ialou zegiə ubri aips auəs rularazə. sənṭa hzamanouṽ atatən tagalarafə. axa hara ara başa zakı qabaauzei iaaboz! atatən Ƴahxuan işaahpəxia-ṭalagı, aḱalatḱua irtahṭon işaabalagı, aḱazarmafə Ƴeila, hatər akuḱanə aftaçara acənḱuras irbonəjaanə iḱahapson apərṽeips. iara ubri iaaxərḱianə hrəpxja bziakuagiə mşkə 35 şaṭa ireihanə irzrəpxuamzṭ, ay. bastanqian yəntṭ rəla eihanə ianirəpxua.

agura gazanə səḱouṽ, bastanqian iuəsufa uayə iƳanairṭ-ḱəla, iuəsumṭa yəntṭ-xəntṭ rṭənza iazirḥap ha.

„sovetskaia abxazia“ aredakciei, aptatəni raxıṭ iqaz abrigada raaidibagalarat aizara xuyə aƳə eizaz atatən qaḱaja kuḱaranə istərxəit atatən rəpxra anorma azərharazən bastanqian ipoxod rṭaladərḱurazə aḱolxozḱua zegiə, socialistṭ eiclabra hasablagiə iapxəit rguəlara iqaz aḱolxoz „embros so socializmos“.

v. iuzin.

bastanqianaa rxəpxiazara iazhaueit

oktiabr mza 6 rzə, ay. bastanqian daait ekaterinovskti akət-sovet, aƣə iqou akolxoz „embros so socializmos“ aƣə. aplančaciaƣə, atatən axiƣəxmz auqastka aqnə itatən ƣəxla asistəma dirbeit akolxozaa eizaz.

ari aipş aƣəxra zirbaz akolxoz aƣə ireionəz arəpxja ay. kusidii, popandopuloi, ubas egiərtgiə hamtaƣ aftaxi bastanqian isistəma alaƣqia atatən aƣəxlei abəonkua reikučafei rčeit.

ay. bastanqian akolxozaa drajaioit.

ua raaiguara atatən kazarma iqaz aƣə bastanqian itatən rəpxla asistəma dirbeit. 11 minut rəla ay. bastanqian irəpxəit saiaƣ „atrapezund“ tatən bəon-qiaqia. ui iltaxi daƣa 6 minutk anca dalgəeit akolxoz aƣə zegiə ireionəz arəpxyə ay. popandopulo. uigiə iara ubri bastanqian iaqara bonəc axaiceit işala.

akolxozaa zənza agura rgəeit racionalizaciala ay. bastanqian itatən ƣəxlei, eikučafei, irəpxlei zaqa ibziou, zaqa uay darlasua.

popandopuloi, kusidii, abrigadir şişmanidii, ubas egiərtgiə akolxoz oey uəsujəi rxə azərxiazəit bastanqian iuəsufa, amətođ açara.

sara-szəftou— bastanqian ixızaroup

(akomqarra ialou-akolxoz ykūn isalam lquə)

sara eiləskaait, mart 4 axı3 zxəu alahazəpi akolxoz ialou bastanqian karekin mşk 75 şafa atatən şirəpxuaz. ari sara daara ainteres snateit. ja-şkusa çueit sara atatən aarəxraşə auəs zue-ı7tei, axa makıana atahmadja raxı7giə ismahact ari aqara ira-janə atatən uayə irəpxueit ha. isə3bi7 bastanqian iuəsufa sar-giə ıftəsxr ha, xəmpada sagıceit iara iaxı.

ari işəşcaaz auəsufala agura zgəeit, 75 şafa rrəpxra mşkə azə işilşoz ala.

bastanqian irəpxfala arəpxra sanalaga, apxi7pi amş azə 50 şafa srəpxəit, adəryaʔnə—58 şafa, oja isrəpxueit 61 şafa mşkə.

pasa sara 25-30 şafa rakun mşk isrəpxuaz. sara szəftou:—bastanqian ixızaroup. ari sara iagıśəlsərsəit xəmpada.

abri aipş auəs ansəlsərsə, sgup aʔə asocialist7 eiclabrala bastanqian ipoxod iagıalaləeit aguəp zegiə.

oja esaaıra i7ərçua ialagəeit bastanqian ieipş auəs zua. iah-ħap, akomqarkua raxı: varelgian sirop, qamian arut. art auaa, amafənakua aşafakua rəñçarei rə7çarei rjəxrei anorma nagzanə, 25-25 şafa mşkə idrəpxueit.

bastanqianaa ruəsura şəalarxunə, sara, səşkomqaru aipş, srəpxio apsnəpi atatən plantaciakua rəʔə auəs zua akomqar-kua zegiə bastanqian ipoxod eiʔərkaarazə, donbasspi izotov ipoxod aipş.

ekskuzian mesrop.

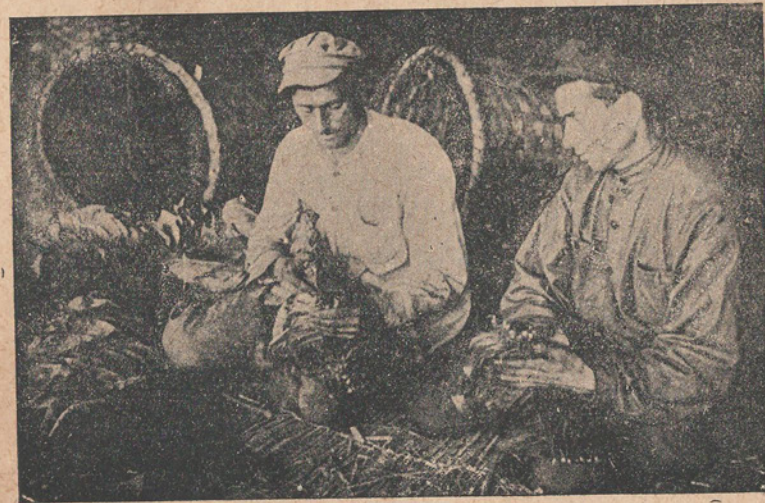
gagra araion, alahazəxi7pi akətsovet,
orqonikize ixı3 zxəu akolxoz.

bastanqian iuəsufala auəsura aqa aaləç iaznarhai7

oktiabr mza apxi7pi apxi7azarakua raan akolxoz „sovet-skaia abxazia“ iuəsufa airbeit atatən rəpxja zegiə ireionu karekin bastanqian (mixailovka akətan).

„sovetskəia abxazia“ akolxoz ialou irzbeit bastanqian ime-tod ala atatən aʔəxrei arəpxrei. art reipş auəsura ʔəckua şaap-fərgaz aipş7qia iubarəʔə iaanəpşit auəs pxıaqə işcoz. agafia popandopulo, pasa 23 şafa rəñza ada zzəmrəpxuaz mşkə, 29-29 şafa lrəpxua7 dalagəeit. aleksandra frangopulo, mşk 17

ay. bastanqian irəpxfa lirboit akolxoz „embros so socializmos“ aʔə elionən arəpxyə ay. popandopulo.

şala rəda zzəm rəpxuaz, oja 23-23 şala ftixueit. matvei gruzulidi, pasa iirəpxuaz şala 20 rxatəpan, oja 25 şala mşkə irəpxəueit. zoia keşanidi ilrəpxueit 30 şala, pasa 15 şala zaqək rakun ilrəpxuaz.

abas ala, hkolxozaa rxala apəlara iqarçaz afa irbeit, bastanqian iuəsufala auəsura atatən rəpxrafə mçxə aagləç işaz-narhaua, auəsulta işacnaço.

paanfi atatən aarəxrazə akolxoz „sovetskaia abxazia“ bastanqian iuəsufa amətod açara ououala napə anarkueit.

iliadi.

axkua.

apxiaja	5
k. bastanqian ibiografia	11
atatən aarəxra iazqazou auayə—p. uriupin	12
bastanqian drəpxəueit—maik qigan iouerk	16
k. bastanqian iuəsufa—s. murtdi, m. alekseev	23
ay. bastanqian „imaana“	25
aqəxra	25
nap-napə iḡəxəu atatən eikuçara-eikuçaranə afta- çala	26
atatən bonə iḡəxəu akalatkua rtaçala	26
atatən akalat itəxnə akazarmaqə aftaçara	28
atatən rəpxra	29
arəpxra aan aşalakua rəftaçala	29
ay. bastanqian irəpxla zlabziakuou	30
açəxuḡanfi aja	30
apsnə a.s.s.r. araionkua rḡə iqou atatən qaçaja akolxozaa ahsei axajei zəgi raxi	31
bastanqian iuəsufala auəsura rəlşoit, iagiarula- roup akolxozaa zəgiə	32
bastanqianaa rəpxiazara iazhaueit	34
sara szəftou—bastanqian ixizəroup	36
bastanqian iuəsufala auəsurala aqa aaləç iazharhap	37
atatən aarəxra iazqazou k. bastanqian apremia itouḡ	39
ay. bastanqian kk(b)p apsnəfi obkom asekreḡar ay. vl. ladaria iḡə	40

eitargəit p. ɣkədua, a. kəslənziə.

təzəpəkəuu ərədaktər n. tərkil.

atex. redaktər m. pifqik.

təzəpəkəuu əkorrəktərja: v. kəkəliə, g. pəpəskiər-phə.

əkəpəxirəzə irətəup 17/ix-35 s., əkəpəxi aərəxəzə anəpə əçayup 26/ix-35 s.
əkı. af. 62x94 s./m. 23/4 kəp. bənəçk əq., 47,376 dər. nb. kəp. bən. əpə.
azəkəz № 3898. atirəz 1100. aplit № 76-A.

əpsnəp həntkərrə iquə tərja atipografia lenin ixiz z xəu, aqua aul. oktlabrpi
arevoliucia № 3.

545841

